

Het Nederlandse sociale stelsel wordt een voorbeeld voor Amerika

Russell Shorto

Amerikaans schrijver, medewerker van The New York Times Magazine en directeur van het John Adams Instituut in Amsterdam. Schreef onder meer 'De botten van Descartes' (2008), Nieuw Amsterdam, eiland in het hart van de wereld (2004).

Ik woonde nog niet zo lang in Amsterdam toen ik gaandeweg ging beseffen hoe sterk het Amerikaanse leven wordt geregeerd door angst. Vrienden en familieleden die in de eerste maanden op bezoek kwamen, stelden steevast geschrokken vast dat Nederlandse fietsers geen helm dragen. (Dat ging vaak op een strenge toon die ook enigszins op mij van toepassing leek, alsof ik de Amsterdammers over de gevaren van hoofdletsel had moeten onderhouden). Voor hun komst sluiten mijn Amerikaanse gasten altijd een reisverzekering voor ziektekosten af, omdat hun Amerikaanse ziektekostenverzekering in de regel niet voor het buitenland geldt. Ook zijn ze uitgerust met travellerscheques en credit cards en telefoonnummers van hulpdiensten.

De angst beperkt zich niet tot reizen. In hun eigen auto snoeren de mensen hun kinderen vast door middel van uitgebreide veiligheidsvoorzieningen. De moeder van een vriendin van mijn dochter zeurt doorlopend dat haar 14-jarige moet uitkijken voor vreemden die haar weleens zouden kunnen ontvoeren.

Deze angst is de keerzijde van het individualisme en de onafhankelijkheid waar Amerika om befaamd is. Wij zijn allemaal *loners*, cowboys die over de prairie rijden, en we zijn opgevoed om op onszelf te passen. Sommige Amerikanen hechten nog altijd aan hun wapens als een manier om voor zichzelf te zorgen. De rest van ons denkt op dezelfde manier over zijn portemonnee: we zijn niet zo zeer hebzuchtiger dan ieder ander, maar ons geld is onze bescherming tegen de grillen van het leven.

In de 18 maanden die ik nu in Nederland woon, heb ik me afwisselend geschikt in de Europese manier van leven of me ertegen verzet, en dit heeft precies te maken met die spanning tussen onafhankelijkheid en angst. Veel aspecten van het leven hier zijn voor een Amerikaan aantrekkelijk. Zoals elk gebouw waar je dagelijks langskomt de geschiedenis weerspiegelt; zoals de fiets geen vorm van recreatie maar een echt vervoermiddel is. Daarnaast zijn er de aspecten van het Europese leven die een Amerikaan op de zenuwen werken, zoals de tien centimeter afstand die bestuurders op de snelweg wensen te houden of de krimpfolie uit de supermarkt die alleen aan jezelf vastplakt.

Maar zulke ergernissen verbleken in vergelijking met één andere. De eerste paar maanden werd ik achtervolgd door een getal: 52. Terwijl het hoogste Amerikaanse tarief in de inkomstenbelasting 35 procent is, constateerde ik dat dit hier 52 procent is, en het inkomen dat ik hier verdien, als schrijver en als directeur van een instituut, dreigt me in die categorie te du-

Terwijl het Amerikaanse sociale en economische stelsel verschrompelde maakte **Russell Shorto** kennis met de zegeningen van de Nederlandse stabiliteit.